

СЯЛЯНСКАЯ

НИВА

Няхай жыве Беларускі Народ!

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі:

ВІЛЬНЯ, ЗАВАЛЬНАЯ 6. (Wilno, Zawalna 6.)

Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадзін апрача сьвята.

Рэдактар прыймае ад 12 да 2 гадз.

Зямля Сялянству бяз выкупу!

Падпіска:

на адзін месяц — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал., на 6 месяцаў 4 зал., на год — 8 зал.

Для заграўніцы удвая даражэй.

Аплата надрукаванага залежыць ад рэдакцыі

ВЫХОДЗЕ ў СЕРАДУ І СУБОТУ.

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ.

Доля матурыстых.

Як кожны год, так і сёлета ў чэрвені некалькі дзесяткаў вучняў пакінуць сьцені беларускіх гімназіяў, атрымоўваючы беларускую матуру. Момент атрымлівання матуры ў жыцці моладзі наагул зьяўляецца адным з найсьвятлейшых момантаў, бо ён адчыняе перад юнаком новае поле да самай рожнароднай працы, як над сабой самым пры далейшай асьвеце, так і на полі грамадзкага вытворства. Але гэты сьветлы дзень закончэньня сярэдняе асьветы для беларускіх матурыстых у Заходняе Беларусі зацягнуты хмарами.

Перш-на-перш для далейшай асьветы на Вацькаўшчыне для беларускіх матурыстых зачынены дзьверы. Каб вучыцца далей, абсалвэнты павінны шукаць вышэйшае школы за межамі краю. Але як тормаз у далейшай навуцы выступаюць матэр'яльныя абставіны. Бяз вонкавай дапамогі зусім немагчымай зьяўляецца замежная навука для Беларусаў. Калі мы маем сваіх студэнтаў заграўніцаю, дык за гэта павінны быць удзячнымі тэй ці іншай помачы з боку іншых. Церадусім чэхаславацкі народ прышоў на помач Беларусаў, прызнаючы больш сотні стыпэндіяў. Але калі польскаму ўраду не падабаецца тое, каб Беларусы вучыліся ў сваім краі, дык яшчэ больш не падабаецца яму вышэйшая навука для Беларусаў заграўніцаю. І вось, як толькі Польшча пачала ўваходзіць у больш прыязныя зносіны з Чэхаславацыяй (заклучэньне гандлёвага трактату) зараз чэскі ўрад спыніў выдачу стыпэндіяў новым студэнтам Беларусаў.

Другой дзяржавай, якая прызнае стыпэндзіі для беларускай моладзі—ёсьць Б. С. С. Р. Калі чэхаславацкі славянскі народ мог прызнаць беларускім студэнтам стыпэндзіі, то нічога дзіўнага, што свой Беларускі Народ прызнае сваім сынам дапамогу для здабыцьця вышэйшае асьветы.

Беларуская Радавая Рэспубліка зусім натуральным правам прызнае гэтыя стыпэндзіі для беларускай моладзі з Заходняе Беларусі, бо гэтая моладзь дома ня мае магчымасьці вучыцца. Аднак, на колькі нам ведама, радавая ўлада вельмі неахвотна прымае да сябе беларускіх матурыстых з Заходняе Беларусі. Далгатуль лік студэнтаў з Заходняе Беларусі ў радавых рэспубліках даволі невялікі; мала гэтага, здарліся выпадкі, калі радавыя ўлады высылалі нейдзе ў глыбіню Саюзу матурыстых, што нелегальна пераходзілі гравіцу. Гэтае ня вельмі ахвотнае прымо нашых матурыстых тлумачыцца некалькімі аргументамі. Вязумоўна адзін з іх зьяўляецца матэр'яльнага характару. Радавая Беларусь матэр'яльна знаходзіцца ў незашмат выгадных

Новыя зьдзекі.

Да фактаў зьдзеку польскай адміністрацыі над Беларусаў далучаем наступнае здарэньне, якое апісвае сам пакрыўджаны:

„27-га красавіка с. г. я прыехаў на станцыю Стоўпцы, едучы ў Вільню. Сустрэў тамака дзевюх калежанак з стаўпецкае гімназіі, Валентыну Зарэмбоўскую і Лідзію Канкаловічанку. Яны ехалі гэтак сама ў Вільню, дзе вучацца ў акушэрскай школе. З імі ехаў з водпуску жаўнер, калега іх, мне зусім няведомы. Селі ў вагон разам. Едучы гутарылі, як хто правёў водпуск і вялікодныя сьвяты. Нарэшце гутарка зышла на вялікодныя сьпевы, якія, паводле звычаю, у беларускіх вёсках пяюць увечары на першы дзень сьвятаў. Жаўнер, які ехаў разам з названымі калежанкамі, апавядаў нам, што ў іхняй вёсцы прынята пяць расейскую песьню „Велік сьвятый нам дзень настал“. А я казаў, што ў нашай вёсцы зусім гэтае песьні ня ведаюць. Іншыя ў вёсцы пяюць „Восолы нам даісь дзень настал“, — але такіх вельмі мала, бо ня ўсе ўмеюць папольску. Я расказаў, што прывёз з сабой з Вільні тую-ж песьню, перакладзеную на беларускую мову. Цяпер усе яе навучыліся і пялі пад час сьлетніх сьвятаў. На гэтым наша гутарка абарвалася.

„Калі мы пад'яжджалі да станцыі Баранавічы, да мяне падыйшоў паліцыянт № 1951, які папрасіў у мяне легітымацыю. Батучы, што зварачаецца да мяне служба, я даў яму маю студэнцкую легітымацыю, якую ён забраў з сабою. Калі поезд прыйшоў на станцыю Баранавічы, ён сказаў мне выйсьці з поезду і завёў на чыгунковы пастарунак дзяржаўнае паліцыі. Калі мяне ту-

ды завялі, зьявіўся нейкі чалавек у цывільнай вопратцы, які з славамі: „Маем перад сабой тыповага беларуса“ і далей „я табе пакажу, як гутарыць сабачай мовай, ты большавік, камуніст, у Менску табе месца“, ды з рознымі вулічнымі ляянкамі ў расейскай мове — кінуўся на мяне, ударыў колькі разоў па твару, цягаў за валасы і сарваў унівэрсытэцкі факультэцкі знак. Здаволіўшыся гэтым, зрабіў мне завід, быццам я намаўляў жаўнераў пяць у войску беларускі нацыянальны гімн. Я рашуча запырэчыў гэтаму, падобна-ж запырэчыў і жаўнер, з якім я ехаў, ды якога гэтак сама прывялі на пастарунак. Не глядзячы на гэта, мяне заарыштавалі, ды ператраслі, б'ючы і ганебна ляўчы. Пасьля пан у цывільнай вопратцы паехаў поездам, а мяне адаслалі да дыспазыцыі пана асьпіранта дзяржаўнае паліцыі ў Баранавічах. Тамака напісалі пратакол аб усей справе, і мяне звольнілі.

„У часе біцьця на пастарунку былі прысутныя паліцыянты № № 1464 і 1951, ды яшчэ адзін паліцыянт, нумару якога я не дагледзіў.

Міхал Тулейка.

З вышэй паданага, бачым, да якой самаволі і зьдзічэньня даходзяць польскія шпікі на беларускіх землях.

=====

Усіх падпішчыкаў просім прыслаць належаўныя за газэту грошы. Хто ня прышлець падпіскі, таму будзе спынена пасьліка газэты.

=====

варунках, каб магла ўтрымоўваць сотні студэнтаў з Заходняе Беларусі. Другім аргументам зьяўляецца тое, што нацыянальны элемент ня мае вялікіх уплываў на ўладу і затым камуністы-інтэрнацыяналісты ня хочуць, каб Менск вытвараў „зашмат“ беларускай інтэлігенцыі, якая магчыма будзе мець нацыянальную ахварбоўку, тым больш, што нашыя матурысты выхоўваюцца пераважна больш у нацыянальным духу.

Апрача вышэй усюмненага, магчымым аргументам зьяўляецца наступнае: Радавай уладзе ходзе аб тое, каб у Заходняй Беларусі зьбіралася незадаваленае з існуючых варункаў і цяперашняга ладу. Беларускія матурыстыя, будучы адсунуты ад вышэйшай школы і ад працы наагул, бо ў Заходняй Беларусі для беларускай інтэлігенцыі няма ніякага варштату працы, будуць тым фэрментуючым элементом, які будзе ўсьведамляць вёску аб яе правах і магчымасьці лепшай долі ў выпадку зьмены існуючага ладу. Апрача таго радавая ўлада, неахвотна прымаючы беларускіх матурыстых гэтым проціставіцца палітыцы польскага ўраду. Як ведама, польскі ўрад увесь час імкнецца да таго, каб у Заходняй Беларусі не тварыліся свае кадры інтэлі-

генцыі і такім чынам спрыяе ўсялякай беларускай эміграцыі за межы Польшчы. Калі ходзе аб эміграцыю ў СССР, то з боку польскае ўлады няма ніякіх перашкод, бо з Радавага Саюзу зачынены зусім паварот ізноў у край—у Заходняю Беларусь.

Вось гэты апошні факт павінен на сябе зьварнуць увагу беларускага грамадзянства. Здабываць за межамі навуку і вярнуцца ў край—гэта ёсьць толькі карысным для краю, але здабываць навуку заграўніцай і пасьля не вярочацца на Бацькаўшчыну—гэта ёсьць згуба для краю. Калі мы будзем вытвараць беларускую інтэлігенцыю толькі на экспорт, то гэтым самым будзем рабіць сабе вялікую крыўду, будзем памагаць польскаму ўраду паліянізаваць наш край. Аб гэтым павінны ведаць усе тыя сьведомыя Беларусы, якія даюць магчымасьць беларускім матурыстым здабываць навуку. Калі Беларускі Народ можа даваць вышэйшую навуку сваім сынам, дык гэтая навука павінна быць так арганізаванай, каб Заходняя Беларусь ня толькі ня губляла інтэлігенцыю, а наадварот каб зьбіралася яе. Толькі гэтай дарогай будзем магчы ўстрымаць чужацкае наступленьне.

